

KUOPION KONSERVATORIO

Opiskelijan arvioinnin toteutus suunnitelma

KUOPION KONSERVATORIO

Opiskelijan arvioinnin toteutussuunnitelma

Musiikkialan perustutkinto

Sisällys

1 OPISKELIJAN ARVIOINNIN TEHTÄVÄT JA TAVOITTEET	4
2 OPISKELIJAN ARVIOINNISTA TIEDOTTAMINEN	5
3 OPISKELIJAN OSAAMISEN TUNNISTAMINEN JA TUNNUSTAMINEN	6
3.1 Osaamisen tunnistaminen	6
3.2 Osaamisen tunnustaminen tutkintokoulutuksessa	7
3.3 Arvosanojen muuntaminen	7
4 OPPIMISEN JA OSAAMISEN ARVIOINTI	8
4.1 Oppimisen arviointi	8
4.2 Opiskelijan osaamisen arviointi	9
4.3 Ammattiosaamisen näytöt.....	9
4.4 Muu osaamisen arviointi	10
4.5 Yhteisten tutkinnon osien arviointi	10
5 ARVIOINNIN KOHTEET JA ARVIOINTIKRITEERIT TUTKINTOTAVOITTEISESSA KOULUTUKSESSA.....	12
5.1 Arvioinnin kohteet.....	12
5.2 Arviointikriteerit	13
6 OSAAMISEN ARVIOINNISTA PÄÄTTÄMINEN	14
6.1 Todistukseen tulevan arvosanan muodostuminen.....	14
6.2 Opiskelijan arvioinnin dokumentointi.....	14
6.3 Arvosanat	15
6.4 Muut arviointimerkinnot	15

7 OSAAMISEN OSOITTAMISEN UUSIMINEN JA ARVOSANAN KOROTTAMINEN.....	16
8 OSAAMISEN ARVIOINNIN OIKAISEMINEN.....	17
9 TODISTUKSET	18
9.1 Todistus suoritetuista koulutuksen osista	18
9.2 Ammatilliset perustutkinnot.....	18
9.3 Tutkintotodistus	18
9.4 Tutkintotodistuksen sisältö.....	18
9.5 Tutkintotodistuksen taustatiedot	19
9.6 Todistus suoritetuista tutkinnon osista.....	19
9.7 Todistus osaamisesta.....	20
9.8 Todistusten liitteet	20
10 OPISKELIJAN ARVIOINNIN ARVIOINTIAINEISTON SÄILYTTÄMINEN.....	21

Opiskelijan arvioinnin toteuttamissuunnitelma

Tässä suunnitelmassa määritetään opiskelijan arvioinnin toteuttamisen periaatteet ja toimintatavat Kuopion konservatoriossa. Suunnitelma on laadittu voimassa olevan lainsäädännön mukaisesti (L787/2014, A811/1998, A799/2014, A329/2015, L531/2017).

Tätä opiskelijan arvioinnin toteutussuunnitelmaa noudatetaan 1.8.2018 alkaen musiikkialan ammatillisen peruskoulutuksen perustutkinnoissa.

Opiskelijan arvioinnissa noudatetaan tutkinnon perusteiden mukaisia arviointiperusteita. Mikäli opiskelija ei jossakin tutkinnon osassa saavuta tutkinnon perusteissa ilmaistuja tyydyttävä 1-tason ammattitaitovaatimuksia tai osaamistavoitteita, niitä mukautetaan opiskelijakohtaisesti.

Opiskelijan osaamista tutkintotavoitteisessa koulutuksessa arvioidaan ennen 2018 aloittaneilla opiskelijoilla asteikolla: tyydyttävä 1, hyvä 2 ja kiitettävä 3. Vuonna 2018 ja sen jälkeen aloittaneet opiskelijat arvioidaan tyydyttävä 1-2, hyvä 3-4 kiitettävä 5. Mikäli tutkinnon osien ammattitaitovaatimuksia tai osaamistavoitteita mukautetaan, arviointi tapahtuu myös asteikolla 1-5 Mukautetuin ammattitaitovaatimuksin tai osaamistavoittein suoritettavat opinnot merkitään todistukseen viitteellä M) ja selitetekstillä.

Taulukko 1: Arviointiasteikko perustutkintokoulutuksessa

		Lyhenne
Yleinen arviointiasteikko	Kiitettävä 5	K5
	Hyvä 3-4	H3 H4
	Tyydyttävä 1-2	T1 T2

1 Opiskelijan arvioinnin tehtävät ja tavoitteet

Opiskelijan arviointi ohjaa, motivoi ja kannustaa opiskelijaa ammattitaitovaatimusten ja osaamistavoitteiden saavuttamiseen sekä kehittää opiskelijan itsearviointitaitoja. Opiskelijan oppimista ja osaamista arvioidaan monipuolisesti ja arviointi on jatkuvaa. Opiskelijan arviointi tukee opiskelijan myönteisen minäkuvan kehittymistä sekä kasvua ammatti-ihmisenä.

Opiskelijan ohjauksen ja kannustuksen lisäksi opiskelijan arviointi tuottaa tietoa osaamisesta ja osaamisen tasosta opiskelijalle itselleen, huoltajille, opettajille ja työnantajille sekä jatko-opintoihin hakeutumista varten. Opiskelijan arviointi antaa myös palautetta oppilaitokselle opetuksen kehittämistä varten.

Opiskelijan oppimisen ja osaamisen itsearviointia tuetaan ohjaamalla häntä pohtimaan seuraavia asioita:

- mitä olen oppinut
- mitä minun vielä pitäisi oppia saavuttaakseni asettamani tavoitteet
- missä opinnoissa minä menestyn
- missä vahvuuteni tulee esille
- mitkä ovat kehittämiskohteeni
- mikä minulle on haasteellista
- miten osaan suunnitella oman opintopolkuni siten, että hyödynnän omia vahvuuksiani ja oppimistyyliäni.

2 Opiskelijan arvioinnista tiedottaminen

Opiskelijan arvioinnista tiedottaminen on jatkuvaa, joten arvioinnista tiedotetaan ennen opintojen alkamista, opintojen aikana sekä opintojen päättövaiheessa. Tiedotettavat asiat on kuvattu taulukossa 2 seuraavalla sivulla.

Mikäli opiskelija opiskelee tutkintotavoitteisessa koulutuksessa mukautetuin ammattitaitovaatimuksin tai osaamistavoittein, hänelle ja alaikäisen opiskelijan huoltajille kerrotaan, miten mukauttaminen saattaa vaikuttaa jatko-opintoihin pääsyyn ja niissä menestymiseen.

Myös muista erityisistä opetusjärjestelyistä sovitaan ja niiden vaikutuksista opiskelijan arviointiin tai opiskelijan tuleviin opinkelu- ja työmahdollisuuksiin tiedotetaan opiskelijalle henkilökohtaisissa ohjauskeskusteluissa. Keskustelussa sovitut opetusjärjestelyt kirjataan opiskelijan henkilökohtaiseen osaamisen kehittämissuunnitelmaan (HOKS).

Taulukko 2: Opiskelijan arvioinnista tiedottaminen

Tiedottamisen vaihe ja sisällöt	Kohderyhmä	Materiaalit ja menetelmät	Vastuhenkilö tai --taho
<p>Ennen opintojen alkamista</p> <ul style="list-style-type: none"> – arvioinnin tehtävät ja tavoitteet eli miksi arvioidaan – osaamisen ja valmiuksien arvioiminen – aiemmin hankitun osaamisen tunnistaminen ja tunnustaminen – opintojen etenemisen edellyttämät opinnot – opiskelijan itsearvioinnin merkitys – oppimisen ja osaamisen arviointi – ammattitaitovaatimukset, osaamistavoitteet, arvioinnin kohteet, arviointikriteerit ja arvosana-asteikko – arviointi mukautetuin ammattitaitovaatimuksin tai osaamistavoittein sekä mukauttamisen vaikutus jatko-opintoihin pääsyyn ja niissä menestymiseen – arvosanan muodostuminen ammatillisessa perustutkinnossa osaamisen arvioinnin pohjalta – arvosanasta päättäminen – arvosanan uusiminen ja korottaminen – arvioinnin oikaiseminen – arvosanojen dokumentointi – opintokortin (Wilma) ja todistusten sisältö 	<p>Opiskelijat</p> <p>Huoltajat</p>	<p>Henkilökohtaisen osaamisen kehittämissuunnitelma (HOKS)</p> <p>Opiskelijan opas</p> <p>Aloitusviikko</p> <p>Opinto-ohjaajien ryhmätunnit</p> <p>Henkilökohtaiset ohjauskeskustelut</p> <p>Konservatorion www-sivut</p>	<p>Apulaisrehtori</p> <p>Opettajat</p> <p>Opinto-ohjaajat</p> <p>Opintotoimisto</p>
<p>Opintojen aikana edellisten lisäksi</p> <ul style="list-style-type: none"> – koulutuksen / tutkinnon osan tavoitteet, ammattitaitovaatimukset, osaamistavoitteet, arvioinnin kohteet ja arviointikriteerit – arviointimenetelmät – ammattiosaamisen näyttöjen arvosanan antaminen – opintojen etenemisen edellyttämät opinnot – arvosanan uusimisen ja korottamisen mahdollisuudet – arvioinnin oikaiseminen 	<p>Opiskelijat</p>	<p>HOKS</p> <p>Opiskelijan opas</p> <p>Ohjauskeskustelut</p>	<p>Opettajat</p> <p>Opinto-ohjaajat</p> <p>Opintotoimisto</p> <p>Apulaisrehtori</p>

3 Opiskelijan osaamisen tunnistaminen ja tunnustaminen

Musiikkialalla osaamista ja ammattitaitoa hankitaan eri tavoin, eri aikoina ja eri paikoissa. Oppimista tapahtuu oppilaitoksen lisäksi myös työelämässä, musiikkia kuuntelemalla, harrastusten parissa ja eri tiedonvälitysten kautta ja niitä käyttämällä. Opiskelija aikaisemmin muualla suorittamat opinnot sekä työssä tai muualla hankittu osaaminen tunnustetaan, mikäli näin hankittu osaaminen vastaa suoritettavan perustutkinnon ammattitaitovaatimuksia tai osaamistavoitteita.

Osaamisen tunnustaminen mahdollistaa joustavimmat opintopolut. Osaamisen tunnustamisen avulla vältetään opintojen päällekkäisyyttä, lyhennetään opiskeluaikaa, lisätään opiskelumotivaatiota sekä tuetaan opinnoissa jaksamista.

Osaamisen tunnustamisella suoritetuksi saatujen perustutkinnon tutkinnon osien määrällä ei ole ylärajaa. Osaamisen ajantasaisuus tarvittaessa varmistetaan. Tarvittaessa opiskelijan on osoitettava osaamisensa vastaavuus suoritettavan tutkinnon ammattitaitovaatimuksiin ja osaamistavoitteisiin.

Aiemmin tai opintojen aikana hankittu osaaminen tunnustetaan viimeistään ennen kyseisten opintojen alkamista. Opetus toteutetaan niin, että opiskelija voi edetä yksilöllistä oppimispolkuaan. Osaamisen tunnustaminen kirjataan opiskelijan HOKS:iin huomioiden osaamisen tunnustamisen vaikutukset opintoihin.

3.1 Osaamisen tunnistaminen

Ammatillisen peruskoulutuksen aloitusvaiheessa opiskelijoiden osaamisen tunnistaminen toteutetaan usein opiskelijan alkukartoituksena, jossa tavallisimmin selvitetään opiskelijan musiikillista osaamista, mutta myös esim. tietoteknisiä ja musiikin hahmottamiseen liittyviä taitoja. Alkukartoituksen toteuttamistavat ovat opettajakohhtaisia.

Edellisen lisäksi opettaja selvittää aina ennen uuden koulutuksen tai tutkinnon osan aloittamista opiskelijoille ko. osan ammattitaitovaatimukset tai osaamistavoitteet, arvioinnin kohteet ja arviointikriteerit. Näin opiskelijalla on mahdollisuus verrata omaa osaamistaan ammattitaitovaatimuksiin tai osaamistavoitteeseen.

Mikäli tutkintokoulutuksen opiskelijalla on jo sellaista osaamista, jota tutkinnon osassa vaaditaan, hän hakee osaamisen tunnustamista lomakkeella

Muualla hankittua osaamista voivat olla:

- opinnot musiikkiopistoissa, kansanopistoissa, kansalais- ja työväenopistoissa, korkeakouluissa, yliopistoissa
- aikaisemmat ammatilliset opinnot tai tutkinto
- lukio-opinnot tai lukio kokonaisuudessaan
- erilliset, perustutkintoa tukevat kurssit
- ammatti- ja erikoisammattitutkinnot
- ulkomailla suoritettavat opinnot ja työssä hankittu osaaminen
- varusmies- ja siviilipalvelu
- ohjattu harrastustoiminta ja vapaaehtoistyö
- musiikkialalla työskentely, työkokemus
- yrittäjyys

3.2 Osaamisen tunnustaminen tutkintokoulutuksessa

Opiskelija ja kyseisen tutkinnon osan tai opintojakson opettaja, arvioi, onko osaamisen tunnustamisen hakeminen ja käyttäminen opintoihin tarkoituksenmukaista. Opinto-ohjaaja osallistuu ohjauskeskusteluun tarpeen mukaan. Opiskelija hakee lomakkeella osaamisensa tunnustamista. Lomake toimitetaan tilanteen mukaan tutkinnon osan opettajalle, opinto-ohjaajalle tai apulaisrehtorille.

Ohjauskeskustelussa kartoitetaan opiskelijan tilanne mm. opintotodistuksista, työtodistuksista ja muista dokumenteista. Mikäli opiskelijalla ei ole todistuksia tai muuta dokumentteja osaamisestaan, käytetään osaamisen arviointitapoina opetettavaan asiaan liittyvien tehtävien tekemistä, haastatteluja, oman osaamisen kuvaamista, ammattiosaamisen näyttöä tai muuta kyseisen tutkinnon osan tai opintojakson opettajan kanssa sovittua arviointimenetelmää.

Osaamisen tunnustamiseksi käydään arviointikeskustelu, johon osallistuvat opiskelija ja asiantuntijaopettaja sekä tarvittaessa muita henkilöitä, kuten opinto-ohjaaja. Opiskelijan osaamista verrataan tutkinnon osan ammattitaitovaatimuksiin tai osaamistavoitteisiin ja niiden pohjalta laadittuihin arviointikriteereihin. Osaamisen tunnustaminen voi koskea koko tutkinnon osaa tai osaa siitä.

Ammatillisten tutkinnon osien osaamisen tunnustamisesta päättää asiantuntijaopettaja tai -opettajat yhdessä. Yhteisten ja vapaasti valittavien tutkinnon osien tunnustamisesta päättävät opinto-ohjaaja ja/tai opettajat opiskelijan tilanteesta riippuen.

Osaamisen tunnustaminen on osa opiskelijan arviointia, ja sitä koskevat samat säädökset kuin muutakin opiskelijan arviointia. Osaamisen tunnustamisella suoritettujen tutkinnon osat merkitään tutkintotodistukseen. Jos opiskelija on tyytymätön osaamisensa tunnustamiseen, hän toimii, kuten opiskelijan arvioinnin oikaisemisesta on ohjeistettu. (Ks. luku 8).

Opiskelijalla on oikeus osallistua opintoihin, jotka hän voisi saada tunnustettua. Oppilaitos ei erikseen järjestä opintoja, joista opiskelija on saanut osaamisen tunnustettua.

Jos aikaisemmin suoritetuista opinnoista ei ole arvosanaa, on järjestettävä osaamisen arviointi, jotta tutkintotodistukseen saadaan arvosana. Ammatillisten tutkinnon osien arvioinnissa hyödynnetään ammattiosaamisen näyttöjä. Ammatillisen perustutkinnon valinnaisiin ammatillisiin tutkinnon osiin sisältyvä ammattitutkinnon tai erikoisammattitutkinnon tutkinnon osa arvioidaan asteikolla hyväksytty/hylätty.

Osaamisen tunnustamisella suoritettujen tutkinnon osien arvosanoja voi korottaa koulutuksen aikana. Korotukset koulutuksen päätyttyä tehdään yksityisopiskelijana.

3.3 Arvosanojen muuntaminen

Opiskelijan aiemmin hankitun osaamisen tunnustava oppilaitos muuntaa arvosanat taulukon 3 mukaisesti.

Taulukko 3: Arvosanojen muuntaminen

Arviointiasteikko		
1-3	1-5	5-10
kiitettävä 3	kiitettävä 5	erinomainen 10
		kiitettävä 9
hyvä 2	hyvä 4	hyvä 8
	hyvä 3	tyydyttävä 7
tyydyttävä 1	tyydyttävä 2	kohtalainen 6
	tyydyttävä 1	välttävä 5

4 Oppimisen ja osaamisen arviointi

Opiskelijan arviointi ohjaa, motivoi ja kannustaa opiskelijaa oppimistavoitteiden ja ammattitaitovaatimusten saavuttamiseen sekä kehittää hänen itsearviointitaitojaan. Opiskelijan arviointi jakautuu oppimisen ja osaamisen arviointiin.

Tutkintotavoitteisessa koulutuksessa opiskelijan arviointi on kriteeriperusteista, jolloin opiskelijan oppimista ja osaamista verrataan aina joko ammatillisten tutkinnon osien ammattitaitovaatimuksiin tai yhtisten tutkinnon osien osaamistavoitteisiin. Opiskelijalla on oikeus oppia ennen kuin ammattitaitovaatimuksissa ja osaamistavoitteissa määriteltyä osaamista arvioidaan tutkintotodistukseen tulevan arvosanan saamiseksi.

4.1 Oppimisen arviointi

Opiskelijan oppimisen arvioinnin tavoitteena on edistää opiskelijan oppimista ja tukea hänen ammatillista kasvuaan. Oppimisen arviointi on opiskelijan oppimisen etenemisen seuraamista tukemalla ja ohjaamalla opiskelijaa ammattitaitovaatimusten ja osaamistavoitteiden saavuttamisessa. Opiskelijalle kerrotaan, mitä hän jo osaa ja mitä hänen on vielä opittava. Oppimisen arvioinnin avulla myös kannustetaan ja motivoidaan opiskelijaa eteenpäin opinnoissa ja työelämässä sekä kehitetään opiskelijan itsearviointitaitoja.

Oppimisen arviointi on musiikkialan opinnoissa etenkin musiikin esittämiseen liittyvien opintojen yhteydessä osa luontevaa opettajan ja opiskelijan välistä kanssakäymistä. Opettajan tai ohjaajan on pidettävä huolta myös muussa opetuksessa, että opiskelija saa tarvitsemansa tuen osaamisensa kehittämisessä.

Oppimisen arvioinnin menetelmät ovat monipuolisia ja ne valitaan siten, että ne mittaavat asetettujen tavoitteiden saavuttamista, soveltuvat käytettyihin oppimismenetelmiin ja tukevat opiskelijan oppimista. Opiskelijoille tiedotetaan etukäteen käytettävät arviointimenetelmät, joita ovat esimerkiksi oppituntien yhteydessä käytävät arviointi- ja palautekeskustelut, itse- ja vertaisarviointit, havainnointi, suulliset ja kirjalliset tehtävät, työnäytteet, portfolioit sekä oppimispäiväkirjat.

Oppimista arvioidaan koko koulutuksen ajan oppilaitoksessa ja työpaikalla tapahtuvan oppimisen aikana antamalla opiskelijalle realistista suullista ja kirjallista palautetta oppimisen etenemisestä. Numeerista arviointia ei oppimisen arvioinnissa käytetä. Palautteella tuetaan ja ohjataan opiskelijaa mahdollisimman hyviin suorituksiin tuomalla esille opiskelijan vahvuudet sekä kehittämisen kohteet. Oppimisen arvioinnin perusteella tehdään tarvittavat muutokset opiskelijan opetukseen ja oppimisen tukemiseen. Muutokset kirjataan henkilökohtaiseen osaamisen kehittämissuunnitelmaan (HOKS).

Työpaikalla tapahtuvan oppimisen aikana oppimisen arviointi perustuu opiskelijan itsearviointiin sekä opiskelijan, opettajan, mahdollisen ohjaajan ja työpaikkaohjaajan seuranta- ja arviointikeskusteluihin. Oppimisen arvioinnilla opiskelijaa ohjataan ja kannustetaan sekä hänelle annetaan palautetta siitä, kuinka hän on oppinut ja omaksunut jaksolle asetetut oppimistavoitteet. Oppimisen arviointi on samalla opinnoissa etenemisen seurantaa. Musiikkialan työtehtävissä esim. esiintymispaikoilla, on harvoin alan ammattitaitoista ohjaajaa, tästä johtuen opettajan rooli korostuu oppimisen arvioinnissa.

Opiskelijalla on oikeus saada opintojen etenemisestä mahdollisimman reaaliaikainen opintokortti, jos hän sitä pyytää. Pääsääntöisesti opiskelija seuraa opintojensa etenemistä käyttöliittymä Wilman kautta.

Oppimisen arviointi ei vaikuta tutkintotodistukseen tulevaan arvosanaan.

4.2 Opiskelijan osaamisen arviointi

Opiskelijan osaamista arvioidaan sen jälkeen, kun hänellä on ensin ollut mahdollisuus oppia joko opetussuunnitelman tai HOKS:in mukaiset ammattitaitovaatimukset ja osaamistavoitteet. Osaamisen arvioinnin toteuttaminen ja menetelmät on kuvattu tutkintokohtaisessa opetussuunnitelmassa koulutuksen / tutkinnon osittain ja osa-alueittain.

Tutkintotavoitteisessa koulutuksessa osaamisen arviointi ammatillisissa tutkinnon osissa kohdistuu työprosessin, työmenetelmien, -välineiden ja -materiaalien, työn perustana olevan tiedon ja elinikäisen oppimisen avaintaitojen hallintaan. Osaamista arvioidaan ammattiosaamisen näytöillä. Vain siinä tilanteessa, että tutkinnon osa sisältää sellaista osaamista, jota ei pystytä työtä tekemällä ammattiosaamisen näytössä kattavasti osoittamaan, osaamisen osoittamista voidaan täydentää muulla osaamisen arvioinnilla. Tutkinnon perusteissa on tutkinnon osittain määritelty kaikki arvosanojen saamiseksi vaadittava osaaminen ja osaamisen osoittamistavat eli ammattiosaamisen näyttö ja muu arviointi.

Ammattiosaamisen näyttöjen, muun osaamisen ja yhteisten tutkinnon osien arvioinnissa käytetään ennen 2018 aloittaneiden opiskelijoiden kohdalla kolmiportaista arviointiasteikkoa: tyydyttävä 1, hyvä 2 ja kiitettävä 3. Vuonna 2018 ja sen jälkeen aloittaneet opiskelijat arvioidaan asteikolla tyydyttävä 1-2, hyvä 3-4, kiitettävä 5. Arviointiasteikko on sama myös silloin, kun tutkinnon osien ammattitaitovaatimuksia tai osaamistavoitteita on mukautettu. Mukautetuin ammattitaitovaatimuksin tai osaamistavoitein suoritettut tutkinnon osat ja osa-alueet merkitään todistukseen viitteellä M) ja selitetekstillä alaviitteessä.

1.8.2018 lähtien ammatillisen perustutkinnon ammatillisten tutkinnon osien ja yhteisten tutkinnon osien osa-alueiden hyväksytty osaaminen arvioidaan käyttäen asteikkoa 1–5 niin, että arvosanat 1 ja 2 ovat tyydyttäviä, arvosanat 3 ja 4 hyviä ja arvosana 5 kiitettävä. Mikäli opiskelijan osaaminen ylittää selkeästi 1:n kriteerit, mutta ei kuitenkaan yllä 3:n tasolle, niin arvosanaksi annetaan 2. Vastaavanlaisesti jos opiskelijan osaaminen ylittää selkeästi 3:n kriteerit, mutta ei ole kuitenkaan 5:n kriteerien mukaista, hänelle annetaan arvosanaksi 4.

Osaamisen arvioinnin palaute- ja ohjauskeskusteluissa on tärkeää, että opiskelijat arvioivat aina itse omaa osaamistaan ja saavat osaamisestaan palautetta.

4.3 Ammattiosaamisen näytöt

Ammattiosaamisen näytöt ovat osa ammatillista perustutkintokoulutusta ja opiskelijan arviointia. Ammattiosaamisen näytöllä arvioidaan kaikki ammatilliset tutkinnon osat, myös valinnaiset ammatilliset tutkinnon osat.

Ammattiosaamisen näytön arvosana annetaan aina kaikista ammatillisista tutkinnon osista. Ammattiosaamisen näyttö voidaan toteuttaa niin, että samassa näytössä on yksi tai useampi tutkinnon osa kerrallaan (yhdistetty näyttö). Jos samassa ammattiosaamisen näytössä arvioidaan useampaan tutkinnon osaan sisältyvää osaamista, tulee kaikista tutkinnon osista antaa erillinen arvosana arvioinnin kohteittain.

Jos tutkinnon osan ammattiosaamisen näyttö annetaan useammassa kuin yhdessä osassa (osanäyttö), jokaisesta osasta annetaan arvosanat arvioinnin kohteittain. Ammattiosaamisen näytön kokonaisarvosanaa ei kuitenkaan muodosteta ennen kuin tutkinnon osa on osoitettu näytöillä niin kattavasti kuin tutkinnon perusteissa on määrätty.

Yhteisistä tutkinnon osista ei anneta erillisiä ammattiosaamisen näyttöjä, mutta niitä voidaan arvioida ammattiosaamisen näytön yhteydessä.

Tutkintokohtaisen arviointisuunnitelman vahvistaa Kuopion konservatorion rehtori. Tutkintokohtainen arviointisuunnitelma sisältää periaatteet ammattiosaamisen näyttöjen järjestämisestä.

Ammattiosaamisen näytöt suunnitellaan, toteutetaan ja arvioidaan oppilaitoksen, opiskelijan ja mahdollisuuksien mukaan työelämän edustajan yhteistyönä tutkinnon perusteiden pohjalta. Opiskelijalle on tarjottava mahdollisuus oppia ammattiosaamisen näyttössä arvioitava osaaminen ennen osaamisen näyttämistä. Mikäli näyttöä ei ole suoritettu hyväksytysti, suunnitellaan tukitoimet ja uusintanäyttö. Näytön arvosanan voi myös korottaa.

Ammattiosaamisen näytön arviointi perustuu opiskelijan itsearviointiin, mahdollisen työpaikkaohjaajan arviointiin sekä arviointikeskusteluun, jossa ovat mukana opiskelija, opettaja sekä tarvittaessa ja mahdollisuuksien mukaan työpaikkaohjaaja. Näytön jälkeen käytävässä arviointikeskustelussa tuodaan esille opiskelijan vahvuuksia ja osaamista sekä kehittymistä vaativaa osaamista. Näytön arvosanasta päättävät opettajat ja työelämän edustajat pääsääntöisesti yhdessä, esteellisyyssäädökset huomioiden:

Läheinen ei hallintolain (43/2003, 27-28 §) mukaan voi arvioida osaamista eikä antaa opiskelijalle arvosanaa.

Läheisiä ovat sukulaiset ja ns. puolisukulaiset:

Avo- tai aviopuoliso, rekisteröidyssä parisuhteessa elävät; lapsi, lapsenlapsi; sisarus; vanhempi, isovanhempi; muutoin läheinen henkilö tai hänen puolisonsa; vanhempien sisarukset puolisoineen ja lapsineen; entinen puoliso; puolison lapset, lapsenlapset, sisarukset, vanhemmat ja isovanhemmat.

Läheinen voi kuitenkin osallistua opiskelijan ohjaukseen ja oppimisen arviointiin

Ammattiosaamisen näytön arvosana tallennetaan tutkinnon osittain ja arviointikohteittain ja arvosana on perusteltava. Jos opiskelijan suorittama ammattiosaamisen näyttö kattaa vain osan tutkinnon osasta, kunkin osan arvioinnin perusteena oleva aineisto tallennetaan siten, että ammattiosaamisen näytön arvosana on mahdollista päättää koko tutkinnon osalle.

4.4 Muu osaamisen arviointi

Muu osaamisen arviointi kohdistuu niihin tutkinnon osan ammattitaitovaatimuksiin, arvioinnin kohteisiin ja kriteereihin, joita ei voida osoittaa ammattiosaamisen näyttöissä.

4.5 Yhteisten tutkinnon osien arviointi

Yhteiset tutkinnon osat ja niiden osa-alueet eivät samalla tavalla muodostu työkokonaisuuksista kuten ammatilliset tutkinnon osat. Myös näiden tutkinnon osien osa-alueissa osaamisen arviointi suunnitellaan niin, että opiskelija osoittaa hallitsevansa mahdollisimman laajasti osa-alueen kokonaisuuden, vaikka asiat olisi opeteltu pienempinä osina.

Ammatillisen perustutkinnon yhteiset tutkinnon osat arvioidaan asteikolla hyväksytty/hylätty. Yhteisestä tutkinnon osasta saa arvosanan hyväksytty, kun kaikki sen suorittamiseksi edellytetyt osa-alueet on

hyväksytysti suoritettu. Yhteisten tutkinnon osien osa-alueiden arvosanat kirjataan opintosuoritusrekisteriotteeseen tai vastaavaan selvitykseen.

Yhteisten tutkinnon osien ja niiden osa-alueiden osaamistavoitteiden saavuttaminen arvioidaan näytössä silloin, kun yhteisen tutkinnon osan tai sen osa-alueen osaaminen osoitetaan ammatillisen tutkinnon osan yhteydessä. Yhteisten tutkinnon osien suorittamiseksi vaadittava osaaminen voidaan osoittaa myös muulla tavoin, kuten kirjallisissa tai suullisissa kokeissa.

Muun osaamisen arvioinnin ja yhteisten tutkinnon osien arvioinnin arviointimenetelmiä valittaessa selvitetään, millä tavoin opiskelija voi parhaiten osoittaa osaamisensa, ja miten osaamisesta saadaan luotettavaa arviointitietoa. Samassa ryhmässä opiskelevia voidaan arvioida erilaisin arviointimenetelmin. Näin varmistetaan, että kaikki opiskelijat voivat osoittaa osaamisensa. Maahanmuuttajien osaamisen arviointi suoritetaan niin, ettei kielitaidon mahdollinen puutteellisuus vaikuta arvosanaa heikentävästi.

5 Arvioinnin kohteet ja arviointikriteerit tutkintotavoitteisessa koulutuksessa

5.1 Arvioinnin kohteet

Perustutkintojen perusteissa on tutkinnon osittain esitetty arvioinnin kohteet (mitä on osattava) ja arviointikriteerit (minkä tasoisesti edellytetty osaaminen hallitaan). Ammatillisessa peruskoulutuksessa arvioinnin kohteet ovat samalla tutkinnon osan keskeinen sisältö.

- **työprosessin hallinnassa** arvioidaan työkokonaisuuden itsenäisyyttä ja vastuullisuutta työn toteuttamisessa, kykyä suunnitella omaa työtään ja arvioida oman työnsä onnistumista sekä kehittää omaa toimintaansa. Jos työhön normaalisti sisältyy suunnitelman tekeminen, kuuluu sen arviointi tähän kohtaan.
- **työmenetelmien, -välineiden ja -materiaalin hallinnassa** osoitetaan, miten opiskelija osaa työskennellä erilaisilla työmenetelmillä, miten osaa käyttää työhönsä kuuluvia soittimia ja muita työvälineitä ja laitteita sekä tarvittavaa työmateriaalia.
- **työn perustana olevan tiedon hallinnassa** osoitetaan, miten opiskelija osaa käytännön työssä soveltaa sitä tietopohjaa, joka kuhunkin työvaiheeseen liittyy.
- **elinikäisen oppimisen avaintaitojen hallinta**

Elinikäisen oppimisen avaintaitoja ovat:

- oppiminen ja ongelmanratkaisu
- vuorovaikutus ja yhteistyö
- ammattietiikka
- terveys, turvallisuus ja toimintakyky
- aloitekyky ja yrittäjäyys
- kestävä kehitys
- estetiikka
- viestintä ja mediaosaaminen
- matematiikka ja luonnontieteet
- teknologia ja tietotekniikka sekä
- aktiivinen kansalaisuus ja eri kulttuurit

Neljä avaintaitoa (oppiminen ja ongelmanratkaisu, vuorovaikutus- ja yhteistyö, ammattietiikka sekä terveys, turvallisuus ja toimintakyky) arvioidaan erikseen. Muut elinikäisen oppimisen avaintaidot on sisällytetty yhteisten tutkinnon osien osa-alueiden osaamistavoitteisiin ja ammatillisten tutkinnon osien ammattitaitovaatimuksiin ja arviointikriteereihin.

Yhteisiin tutkinnon osiin ei ole laadittu osaamistavoitteita tutkinnon osittain, vaan yhteiset tutkinnon osat muodostavat kolme temaattista kokonaisuutta jotka ovat: 1. Viestintä- ja vuorovaikutusosaaminen 2. Matemaattis-luonnontieteellinen osaaminen 3. Yhteiskunta- ja työelämäosaaminen. Osaamistavoitteet on laadittu näihin kolmeen tutkinnon osaan sisältyviin osa-alueisiin. Ammatillisen perustutkinnon yhteiset tutkinnon osat arvioidaan asteikolla hyväksytty/hylätty. Yhteisestä tutkinnon osasta saa arvosanan hyväksytty, kun kaikki sen suorittamiseksi edellytetyt osa-alueet on hyväksytysti suoritettu.

Yhteisten tutkinnon osan **osa-alueille** annetaan arvosana asteikolla 1–5. Osa-alueiden arvosanat kirjataan tutkintotodistuksen pakolliseen liitteeseen (opintorekisteriote tai vastaava selvitys)

Yhteisten tutkinnon osien osa-alueiden osaamistavoitteet on kirjoitettu osaamisena, ja ne ovat saman sisältöisiä kaikissa perustutkinnoissa. Yhteisiin tutkinnon osiin on lisätty uusia pakollisia osaamistavoitteita, jotka koskevat tieto- ja viestintätekniikkaa ja sen hyödyntämistä, työelämätaitoja, yrittäjyyttä ja yritystoimintaa sekä työkyvyn ylläpitämistä. Näistä kolme ensimmäistä muodostavat kukin oman osa-alueen. Työkyvyn ylläpitäminen muodostaa yhdessä liikunnan ja terveystiedon kanssa oman osa-alueen.

5.2 Arviointikriteerit

Arviointikriteerit perustutkinnon tutkinnon perusteissa on määritelty kolmelle osaamisen tasolle: tyydyttävä (1-2), hyvä (3-4) ja kiitettävä (5) tasoille.

Niihin tutkinnon osiin, joiden ammattitaitovaatimuksia tai osaamistavoitteita ei ole tutkinnon perusteissa määritelty, laaditaan ammattitaitovaatimukset tai osaamistavoitteet, arvioinnin kohteet ja arviointikriteerit liitteessä 1 olevien yleisten arviointikriteerien pohjalta.

6 Osaamisen arvioinnista päättäminen

Arvosana annetaan kaikista tutkintoon kuuluvista tutkinnon osista.

Tutkinnon osan arvosana päätetään osaamisen arvioinnin perusteella. Mikäli osaamista arvioivia opettajia on ollut useita, päätös tehdään arviointikeskustelussa. Ammattiosaamisen näytön arvosanan päättävät opettajat ja työelämän edustajat yhdessä rehtorin hyväksymän arviointisuunnitelman mukaisesti. Arvioijat käyttävät julkista valtaa, ja heidän esteellisyyteensä sovelletaan, mitä hallintolain 27-29 §:ssä säädetään. Arvioinnin perustelut on aina kirjattava; näin annetulle arvosanalle löytyy perustelut myös siinä tilanteessa, kun opiskelija on tyytymätön saamaansa arviointiin.

Ammatillisten tutkinnon osien arviointi toteutetaan tutkintokohtaisten opetussuunnitelmien mukaisesti. Niissä on tutkinnon osittain määritelty kaikki arvosanojen saamiseksi vaadittavat opintosuoritukset eli ammattiosaamisen näyttö ja mahdollinen muu arviointi

6.1 Todistukseen tulevan arvosanan muodostuminen

Ammattiosaamisen näytön arvosana annetaan arvioinnin kohteittain annettujen arviointien pohjalta jokaiselle tutkinnon osalle. Jos arvioinnin kohteiden arvosanat eroavat paljon toisistaan, niistä ei mekaanisesti lasketa keskiarvoa. Sen sijaan arvioinnista päättävät katsovat opiskelijan osaamisen kokonaisuutena ja arvioivat, mikä tutkinnon osan osaamisesta on olennaista perustutkinnon perusteiden pohjalta.

6.2 Opiskelijan arvioinnin dokumentointi

Tutkinnon osien sekä osa-alueiden arvosanat / arviointi merkitään opiskelijahallintajärjestelmään vähintään lukukausien päätteeksi sekä aina **viimeistään kahden viikon kuluessa** ko. opintojen päättymisestä.

Ennen arvioitavien opintojen päättymistä opettaja käy opiskelijan kanssa arviointikeskustelun, johon sisältyy opiskelijan itsearviointi. Ammattiosaamisen näyttöjen arviointikeskusteluun osallistuvat opiskelija, opettaja ja mahdollisesti työpaikkaohjaaja. Kyseisistä arviointikeskusteluista alkaa kulua 14 vuorokauden määräaika, jonka kuluessa opiskelijan tulee tehdä 1. vaiheen oikaisupyyntö.

6.3 Arvosanat

Ammatillisten tutkinnon osien, ammattiosaamisen näyttöjen, muun osaamisen ja yhteisten tutkinnon osien arviointi merkitään ennen 2018 aloittaneiden osalta arvosanoilla 1-3. 2018 ja sen jälkeen aloittaneiden osalta arvosanoilla 1-5.

Yleinen arviointiasteikko ennen 1.1.2018 aloittaneilla:

tydyttävä	1
hyvä	2
kiitettävä	3

Yleinen arviointiasteikko 2018 aloittavilla:

tydyttävä	1-2
hyvä	3-4
kiitettävä	5

6.4 Muut arviointimerkinnot

Hyväksytty / Hylätty:

Ammatillisen perustutkinnon valinnaisiin ammatillisiin tutkinnon osiin sisältyvä ammattitutkinnon tai erikoisammattitutkinnon tutkinnon osa arvioidaan asteikolla hyväksytty/hylätty.

Mikäli opinnot eivät ole edenneet tai mikäli osaamistavoitteita ei ole saavutettu HOKS:in mukaan, tehdään merkintä hylätty. Lisätietoihin merkitään, mitä tulee tehdä saadakseen hyväksytyn arvosanan tai arviointimerkin.

Arvosanaan liitettävät viitteet (esimerkki):

Juokseva viitenumerointi kielten opiskelun erityisistä opiskelijärjestelyistä johtuen; maahanmuuttajien tai vieraskielisten opiskelijoiden koulutuksessa.

1) Tutkinnon osan osa-alueen, toinen kotimainen kieli, osaamistavoitteiden osalta on poikettu ammatillisessa peruskoulutuksesta annetun lain (630/1998, muutos 246/2015) 21 § perusteella. Opiskelija on suorittanut toisen kotimaisen kielen osa-alueen tilalla X osp X:n osaamistavoitteita ammatillisen perustutkinnon muodostumisesta annetun valtioneuvoston asetuksen (801/2014) 3 §:n perusteella.

Arvioinnin yhteydessä tutkinnon osaan (nimeen) liitettävät viitteet:

Juokseva viitenumerointi:

Osaamisen tunnustamisen viitteet merkitään juoksevalla viitenumeroinnilla. Kaikki erilaiset viitteet merkitään omalla viitenumerolla ja alaviitteellä todistusten lisätietoihin.

Alaviitteitä osaamisen tunnustamisesta:

- a. Ammatillisen tutkinnon osan tunnustaminen toisesta perustutkinnosta, ammattitutkinnosta, lukiosta
 - 1) Tutkinnon osa on tunnustettu x-alan perustutkinnosta (pvm., dnro), X:n ammatti-instituutti.
Lisäksi tästä voisi tulla näyttötodistukseen: ”Tutkinto ei ole sisältänyt ammattiosaamisen näyttöjä.”
 - 2) Tutkinnon osa on tunnustettu X ammattitutkinnosta (pvm., dnro), X:alan tutkintotoimikunta
 - 3) Tutkinnon osa on tunnustettu lukion oppimäärästä (33/011/2003), X:n lukio.

7 Osaamisen osoittamisen uusiminen ja arvosanan korottaminen

Jos opiskelija ei ole saavuttanut opintojen etenemisen kannalta tärkeää osaamista, hänen pitää yhdessä opettajan kanssa pohtia seuraavia: mitä osaan, mitä minun vielä pitää oppia ja kuinka voisin sen oppia. Tämän jälkeen opiskelija tekee opettajan kanssa suunnitelman asettamiinsa tavoitteisiin pääsemiseksi. Opintojen aikainen jatkuva arviointi antaa opiskelijalle mahdollisuuden näyttää osaamistaan monella eri tavalla, jolloin erillisiä uusinta- tai rästitilaisuuksia ei välttämättä tarvita.

Opiskelijalle järjestetään tarvittaessa mahdollisuus osaamisen osoittamisen uusimiseen, jos arvosana on hylätty, tai hyväksytyen arvosanan korottamiseen. Opiskelijalla on oikeus korottaa saamaansa tutkinnon osien, ammattiosaamisen näyttöjen tai yhteisten tutkinnon osien osa-alueiden hyväksytyä arvosanaa. Opettajan kanssa sovitaan, mitä osaamista pitää osoittaa, jotta arvosana nousee sekä miten ja milloin korottaminen tehdään.

Osaamisen osoittamisen uusiminen ja arvosanan korottaminen tapahtuu sen jälkeen, kun opiskelijan on todettu edistyneen oppimisessa ja siten vahvistaneen osaamistaan.

Tutkinnon osan arvosanan korottamisesta tutkintotodistuksen antamisen jälkeen annetaan erillinen todistus suoritetusta tutkinnon osasta. Korotus tapahtuu yksityisopiskelijana ja siitä voidaan periä opiskelijalta korvaus tapauskohtaisesti. Yksityisopiskelijaksi ottamisesta päättää rehtori tai apulaisrehtori vapaamuotoisen kirjallisen hakemuksen perusteella.

8 Osaamisen arvioinnin oikaiseminen

Opiskelijalla on oikeus saada tieto arviointiperusteiden soveltamisesta osaamisensa arviointiin. Menettelytavasta säädetään valtioneuvoston asetuksella.

Opiskelija voi pyytää arvioijilta kirjallisesti arvioinnin tarkistamista 14 päivän kuluessa siitä, kun hänellä on ollut tilaisuus saada arvioinnin tulokset sekä tieto arviointiperusteiden soveltamisesta suoritukseensa. Arvioijien on tehtävä päätös arvioinnin tarkistamisesta ilman aiheetonta viivytystä.

Tutkintokoulutuksen opiskelija voi pyytää asianomaiselta työelämätoimikunnalta kirjallisesti oikaisua 2 momentissa tarkoitettuun arvioinnin tarkistamista koskevaan päätökseen. Oikaisua on pyydettävä 14 päivän kuluessa päätöksen tiedoksisaannista. Jos arviointi on ilmeisesti virheellinen, työelämätoimikunta voi määrätä uuden arvioinnin sekä perustellusta syystä edellyttää koulutuksen järjestäjää asettamaan uudet arvioijat. (laki ammatillisesta koulutuksesta 531/2017)

Arvioinnin oikaisemisesta annettu lausunto annetaan opiskelijalle aina kirjallisesti.

9 Todistukset

9.1 Todistus suoritetuista koulutuksen osista

Opiskelijalle annetaan todistus hänen suorittamistaan tutkinnon osaa pienemmistä koulutuksen osista hänen sitä pyytäessä tai erotessa kesken koulutuksen suorittamisen.

9.2 Ammatilliset perustutkinnot

Arvosanat tutkintotodistukseen annetaan kaikista perustutkinnon perusteiden mukaisista tutkinnon osista.

9.3 Tutkintotodistus

Ammatillisesta peruskoulutuksesta annetaan tutkintotodistus, kun opiskelija on suorittanut kaikki perustutkintoon kuuluvat tutkinnon osat ja ammattiosaamisen näytöt hyväksytysti.

Tutkintotodistukseen merkitään suoritettut tutkinnon osat ryhmiteltyinä ammatillisiin (145 osp) ja yhteisiin (35 osp) tutkinnon osiin. Tutkintotodistukseen merkitään myös työssäoppimisen kautta hankitun osaamisen toteutunut laajuus (vähintään 30 osp). Työssäoppimisen kautta hankittua osaaminen arvioidaan ammattiosaamisen näyttöjen arvioinnin yhteydessä.

Ammattiosaamisen näyttö on suoritettava hyväksytysti, jotta ammatillisesta tutkinnon osasta voidaan antaa arvosana päättötodistukseen

Tutkinnon osan kokonaan korvaavat opinnot tai muutoin hankittu osaaminen merkitään opiskelijan päättötodistukseen arvosanoineen. Jos arvosana-asteikko eroaa, käytetään luvussa 4.3 olevaa arvosanojen muuntokaavaa. Aiemmin suoritettut koko tutkinnon osan kattavat ammattiosaamisen näytöt merkitään arvosanoineen ja lyhyine kuvauksineen näyttötodistukseen. Todistukseen lisätään viitteeksi arvioinnin antaneen oppilaitoksen nimi.

9.4 Tutkintotodistuksen sisältö

- todistuksen myöntävän koulutuksen järjestäjän ja oppilaitoksen yhteystiedot
- koulutuksen järjestäjän ja oppilaitoksen nimi, ellei niitä ole edellä mainittu
- opetusministeriön myöntämä koulutuksen järjestämislupa (päivämäärä ja diaarinumero)
- lainsäädäntö, johon koulutus perustuu
- maininta, että koulutus on toteutettu Opetushallituksen päättämien perustutkinnon perusteiden mukaisesti (määräyksen hyväksymispäivämäärä ja diaarinumero)
- maininta, että perustutkinto on opetus- ja kulttuuriministeriön hyväksymä (koulutuksen alkaessa voimassa olleen ministeriön tutkintorakenteesta antaman asetuksen päivämäärä ja asetusnumero)
- pohjakoulutusvaatimus
- perustutkinnon tuottama jatko-opintokelpoisuus
- perustutkinnon mitoituksen perusteet (L531/2017 10§)
- arvosana-asteikko
- opiskelijan nimi ja henkilötunnus
- perustutkinnon nimi

- osaamisalan nimi (jos osaamisala on)
- tutkintonimike perustutkinnon perusteiden mukaisesti
- tutkinnon osat ryhmiteltyinä ammatillisiin 145 osp ja yhteisiin 35 osp tutkinnon osiin
- työssäoppimisen kautta hankitun osaamisen laajuus
- viittaus erityiseen tukeen (L 531/2017, 64§) silloin, kun perustutkinnon tutkinnon osan tai osa-alueen arviointia on mukautettu
- viittaus poikkeamiseen (L531/2017 66§) silloin kun perustutkinnon ammatillisten tutkinnon osien ammattitaitovaatimuksista tai yhteisten tutkinnon osien osa-alueiden osaamistavoitteista on poikettu.
- päiväys ja allekirjoitukset
- koulutuksen järjestäjän tai oppilaitoksen leima.

Tutkintotodistuksen liitteeksi opiskelijalle laaditaan sanallinen arviointi osaamisesta, mikäli tutkinnon osien ammattitaitovaatimukset tai osaamistavoitteet on mukautettu yksilöllisesti. Liitteessä on mukana kuvaus arvosana-asteikosta.

Osaamisalat kirjoitetaan voimassa olevan asetuksen mukaan ja tutkintonimikkeet kirjoitetaan voimassa olevan perustutkinnon perusteiden mukaan. Jos tutkintonimike kattaa koko perustutkinnon, se kirjoitetaan välittömästi perustutkinnon nimen jälkeen. Jos tutkintonimike koskee pelkästään osaamisalaa, se kirjoitetaan osaamisalan jälkeen. Tutkintojen nimistä ja tutkintonimikkeistä ei voi poiketa.

9.5 Tutkintotodistuksen taustatiedot

Todistuksen taustatietoihin merkitään ne tiedot, jotka Opetushallituksen laatimissa Todistusmalleissa ohjeistetaan.

9.6 Todistus suoritetuista tutkinnon osista

Opiskelijalle annetaan todistus hänen suorittamistaan tutkinnon osista hänen erotessaan kesken perustutkinnon suorittamisen ja myös opiskelun aikana hänen pyynnöstään (L 630/1998, muutos 787/2014).

Todistus suoritetuista tutkinnon osista sisältää:

- todistuksen tutkinnon osista, jotka opiskelija on suorittanut
- todistuksen ammattiosaamisen näytöistä, jotka opiskelija on suorittanut (A 811/1998, muutos 787/2014).

Todistukseen suoritetuista tutkinnon osista tulee liittää selvitys ammattipätevyydestä, joka opiskelijalla on suoritettujen tutkinnon osien perusteella (A 811/1998, muutos 787/2014, 13 a §).

Todistus suoritetuista tutkinnon osista annetaan myös silloin, kun opiskelija tutkintotodistuksen saatuaan myöhemmin suorittaa toisen osaamisalan tai korottaa osaamisen arvosanoja.

Ammatillisessa peruskoulutuksessa on aina tavoitteena suorittaa koko perustutkinto, mutta opiskelijoilla on oikeus suorittaa myös tutkinnon osia ja siirtyä mahdollisuuden tullen työelämään. Tällöin koulutuksen järjestäjän tulee laatia opiskelijan kanssa hänen henkilökohtaiseen osaamisen kehittämissuunnitelmaan (HOKS) suunnitelma siitä, miten opiskelija palaa takaisin suorittamaan perustutkintonsa loppuun (L 630/1998, muutos 787/2014, 29 a §).

9.7 Todistus osaamisesta

Mikäli opetusta on mukautettu niin, ettei opiskelija ole saavuttanut keskeisiä tutkinnon osien ammattitaitovaatimuksia ja osaamistavoitteita, hänelle ei voida antaa tutkintotodistusta. Todistusta suoritetuista tutkinnon osista ei voida myöskään antaa sellaisten tutkinnon osien osalta, joissa opiskelija ei ole saavuttanut keskeisiä ammattitaitovaatimuksia. Koulutuksen järjestäjä antaa tällaisissa tilanteissa **todistuksen opiskelijan osaamisesta** (L787/2014, 25 e §). Ks. Opetushallituksen todistusmallit.

9.8 Todistusten liitteet

Tutkintotodistukseen ja todistukseen suoritetuista tutkinnon osista tulee liittää ote opintosuoritusrekisteristä, josta ilmenevät opiskelijan suorittamat tutkinnon osat ja yhteisten tutkinnon osien osa-alueet ja niiden osaamisen arviointi sekä muut tutkinnon osaa pienemmät kokonaisuudet.

Kun opiskelija tutkinnon osan tai osia suoritettuaan siirtyy työelämään, tulee todistuksen liitteenä olla tieto ammattipätevyydestä, joka hänellä on suoritettujen tutkinnon osien perusteella.

Opiskelijalle annetaan pyynnöstä kansainväliseen käyttöön tarkoitettu liite, joka sisältää tiedot opiskelijan suorittaman tutkinnon tai koulutuksen tuottamasta osaamisesta sekä tutkinnon tai koulutuksen tasosta ja asemasta suomalaisessa koulutusjärjestelmässä.

10 Opiskelijan arvioinnin arviointiaineiston säilyttäminen

Todistuksiin tulevien arvosanojen perusteena oleva arviointiaineisto säilytetään vähintään kuuden kuukauden ajan arvosanan antamisesta. Jos opiskelijan suorittama ammattiosaamisen näyttö kattaa vain osan tutkinnon osasta, kunkin osan arvioinnin perusteena oleva aineisto tallennetaan siten, että ammattiosaamisen näytön arvosana on mahdollista päättää koko tutkinnon osalle.